

Депутатлар 35 депутат туюнун кыйырма тарых болган. Чалтык ошорювчулуктагы булан алам ташын алынган. Орта гыналда гыар гектардан 36,3 центнер ас-тукмак, 1 гайтанынган. Ошун

адамдык. Соған булан рес-публиканы загыматчыларын тагынн ятин, бизни кырапу-буагга гере, ичан чечилмей. Ону гыар центнери план булан токташдырылган 26 манат 67 кепекки орнуна 39 манат 40 кепекке тент болган. Эксперттерге шо ошорювчу

Виа тракторлар булан кю-зюлме туюгеген ишлени ошорю токтайган багыасын ахта-рып кырадык. Эталон гек-таргга пайлаганла ону гыар гектары 13 кепекке учуз ток-таган, автомашинилер булан кюлмеге кырадык. Ошун

Ошун касбуу тагала биринчи йылларок онда ишге яра-тычу кыйдада на гыйлы (Арты 2-ичи бетде).

Авлакълар дагыни ала

Ленин районда ХХП парт-сездини атындагы колхоз-ну ашдык ошорювчулери бугюнлерде гыалуклеге ва халыклар чачылажак ав-лакълар минерал кюлевюч-лени берелер. Гыалитгалилер-де явган кыарны устуне се билген аммиачный селитра ви-биш топуракыга сниге, дым-лыкны сактай ва ошорюмук леге пайдалы бола.

Азыкъландырыш ишлени ошорю Гь. Ильясов башчы-лык этеген бригаданы кол-лектини айрокъла кбурумлу ва сан ялы юрте. Бригада

алдыны ижара кыйдагы ге-чюп ишлей. Сынаву коллек-тив авлакъланы азыкъланды-рыну «Изатли» участкадан башлап, бугюнлерде тавтиш бойлардагы тарлавагга да кюлевючлер себиш бите тура. Механизаторлар Камалутдин Мамаев ва Осман Назирбеков айрокъда яхшы гыаракатчы-лык гёрсете. Олар гюнде 16 гектары орнуна 18—20 гек-тар ерни азыкъландыра.

Колхозда минерал кюлевюч-лени себиш давам этиле, ав-лакълар дагыни ала.

У. БАГЪАВУТДИНОВ.

Партияны члени Патимат натижалагга этишеген ал-Багымаева Кыялгет районда дынлы савунчу партияны «Герге» совхозну алдыны Кыялгет район комитетини юзюм ошорювчулеринден: члени да диср.

бириси гысаплана. Ол мунда СУРАТДА: П. БАГЪАМАЕВА, ишлейгенли 10 йылдан да Гь. АБУЛЛАЕВ чыгар-кёп бола. Загыматда яхшы гыан сурат.

КЪУРУМУЛУ ОБЪДЮ

РФСР-ге 84 номерли дер-бент мили-территория сайлав округдан депутатлыкыга кандидат этилини гёрсетил-ген Совет Союзу Игити, СССР-ни лётчик-космонавты Муса Хираманович Манаров ва 809 номерли Калинин территория сайлав округдан кандидат этилини гёрсе-тилген Сираж Гьажиевич Ра-гымов булан ёлугъуу об-гертлди.

Ёлугъууну партияны рай-он комитетини биринчи сен-ретары Ибрагым Асанаро-вич Къубатов ачды.

Манаровну инанылган адамы — тарихи илмуланы доктору Александр Кудрявцев сёз бериле.

— Муса Хираманович Ма-наровну яшав ёлу мени гыай-ран кылдыра, — дей А. Кудрявцев. — Орта школа-ны алтын медальгга, Моск-вада С. Орджоникидзе атындагы авиационный ин-ститутну овр кыйматлагга битдирген, 1978-нчи йылда космонавтылары отрядына кышулган. Тогъуз йилны узагында ошорю шо ишге багышлаган, учууну про-граммасын толук кютген. 1987-нчи йылны декабрь айыны 21-нде Дагыстанны кыочан улары учган ха-бар сайлав дюнягга яйыл-ды. Манаровну батырлыгы Гиннесни китабына гийрил-ген. Бугюнге ерли ону ре-кордундан устун гелип бол-ган ёк. Космосда толук бир йыл турмак тынч масъала

Кыйын жашаган чечен. А. Кудрявцев Манаровну яшав ёлундан гыали болгун ча районну загыматчыларына белгиле тогуз милсаллар гетилди. Шолар буса кимин де сукъландырылган. М. Ма-наров яхшы специалистдан, алимден башгга, дослукну багылап болган ёлдан да дюр экен.

РФСР-ге 809 номерли Калинин территория сайлав округдан халк депутаттына кандидат этилини гёрсетил-ген С. Рагымовну инаныл-ган адамы В. П. Ерухин сёз ала.

— Сираж Гьажиевичин яшав ёлу кыйынлы ошген. Огъар яшлай бугон ошорю башчылык этеген заводда загымат текмеге туюшдо. Иш-чиден директоргга ерли ош-ген. Ону ёлбашчылыкны туюнде кысгга болжалны ичинде кёп иш этилген. 1987-нчи йылда завод пача-лыкыга 2,5 миллион манат борчул эди буса, 1989-нчу йылны ош 8 миллион манат таза хайыр булан тамамла-дык. Эки йилны ичинде ишчилени айлкы алапасы 31 процентге артган. За-водда, яш табып, отпускга чыкган кыатынлагга 3 йыл-ны узагында гыакъ телейген отпусклар бермеге кыарар кыабул этилген. Заводда буса 2500 кыатын-кыыз ишлей. Экономиканы ошорю кёп масъалаланы чечме.

(Арты 2-ичи бетде).

ГЪАР КИМДЕН ГЪАСИЛ БОЛА

1990-нчы йыны март айыны 4-ю — РСФСР-ге, Дагыстан АССР-ге ва ерли Советлеге халк депутатла-ры сайлавланы гюню.

Халк депутатларын сай-лавланы гыакындагы за-конлагга кыйышмылу болуп, тавуш беривлени ишин кбу-руну, сайлавчуларны тавуш беривлерини яшартггынган-гыш тагынн ятинн, бина-ланы асандырыну ва шолар-да ёрукълуугу болдургану, сайлав бюллетенини ва бары да сайлав документлени сак-лашыну тагынн этишн жав-аплылыгы участка сайлав комиссияларыны устуне тую-ше. Массоний информацияны ерли кыурааларындан, пла-катлардан, чачырыш открыт-калардан ва бюлетеринден та-ба сайлавчулар тавуш берив-лю заманы ва ери гыакында

алданокъ билмеге гереклер.

РСФСР-ге, Дагыстан АССР-ге халк депутатларын сайлавланы гыакындагы Законланы 44-нчы статьясына ва ерли Советлеге халк де-путатларын сайлавланы гыа-кында ДАССР-ни Законуну 43-нчы статьясына кыйы-шмылу болуп, тавуш берив сайлавланы гюнюнде артен сагыат 7-ден ахшам 20 са-гыатгга ерли юрле.

Тарыкълы болган гезик-лерде ерли шартланы гысап-гга аламк булан округ сай-лав комиссиясы, тийишли Центральний сайлав комис-сиясы булан гыакъла-шып, тавуш беривню заманын алышдырмагга бола.

Тавуш берив хас кюде белгиленген бинада ошгери-

ле, шонда яшартггын тавуш бермек учун таман чакъы къадарда кабиналар яда уй-лер болмагга сайлав бюлле-тенлер береген ерлер белги-ленмеге ва сайлав яшиклери салынмагга тарыкъ. Шолар ошлеге багып гелегенде сай-лавчулар яшартггын тавуш бермек учунгу кабиналардан яда уйлерден таба гытеген кюде ерлешмеге герек.

Яшартггыт тавуш бермек учунгу кабиналар яда уй-лер яхшы прык этилмеге, гиччи столлар булан асан-дырылмагга, ручкалар яда карандашлар булан тагынн этилмеге герек.

Гъар сайлавчу ошю гелип тавуш бере. Башггалар учун тавуш берме ярамай. Сайлав бюллетенлер паспортун яда ошге хас документин гёрсет-

генде сайлав участканы сай-лавчуларына списоклар бу-лан бериле.

Савлугуна яда ошге се-беппеге гёре тавуш береген ерге гелип болмайган ге-зиклерде участка сайлав ко-миссиясы шо сайлавчулар бар ерде тавуш беривню ишин кбурувну комиссияны айры-айры членлерине тап-шура.

Центральний сайлав ко-миссиялар РФСР-ге, Дагыс-тан АССР-ге халк депутат-ларын сайлавланы сайлав бюллетенлерини формаларын токташдыра. Ерли Советлеге халк депутатларын сайла-вланы сайлав округларына гёрё сайлав бюллетенлени текстлерин тийишли сайлав комиссиясы бегете.

Депутатлыкыга кандидат этилиш шо сайлав округдан язылган бары да адамлар фамилиясы, атын, атасыны атын, ишлейген кыуалугу, ишлейген ва яшайган ерин гёрсетмек булан бюллетенге кышула. Сайлав бюллетенлер сайлав округну чалкы сёй-лейген тиллерде печать эти-ле. Бюллетенилени тексти ка-гызыны янгыз бир янына языла.

Сайлав кампания тамамла-на тура. Халк депутатлары-на сайлавланы гюнюнде та-вуш беривлени натижалары бизин ватандаш активлиги-бизден, жаваплылыгыбыздан гыасил болажакъ.

Г. БАЛАТОВ, ДАССР-ни Овр Советини Президиумуну кбурум-инст-рунтор, ёблугюню заведую-щий.

ШУЛАЙ МИТИНГЛЕР ТАРЫКЪМЫ?

Ардагы вакътилерде ми-тинглени гыакында кёп сёй-лене. Шоларга печать, теле-видение, радио кёп терген бере. Гетген кыаттыгюн Ма-гыачкъала шагъарда Ленинчи комсомолну атындагы парк-да митинг ошгертлген. Шон-да 10-дан да артык адам чыгып сёйлеген. Хыйлылар агъамиятлы масъалалагга байлаву пайдалы затлар айтган, айры-айры канди-датланы позициялары гыа-кында сёйлеген, кемчилик-лер критика этилген.

Тек шо митингге биревлер ошлени экстремист пикула-рын да айтмай турмаган. Шоллукъда олар митингги аслу мурадындан башгга як-гга бурмагга кыараганлар. Сайлав кампанияны токта-магга тарыкъ, сайки, пар-тия аппараты белгилеген сай-лав комиссияланы бузмагга тарыкъ, альтернатив ёк кандидатураланы тайдырма герек деп кычырагъанлар да болган.

Шо талаплар Конституция-гга, законгга кыаршы экени бютюнлей гёрюнюп тура. РФСР-ни ва ДАССР-ни Овр Советлерини кыарларлы ми-тинглерде тайдырмай. Пар-тия комитетлени, оланы аппа-ратыны ихтиярлары, респуб-ликаны ошге органдарыны ёлбашчыларыны ихтиярлары гыакындагы, шолар да прокуратураны, судну, КГБ-ни, МВД-ни ёлбашчыларыны отставкагга чыгывуу гыа-кындагы масъалалары да шолар чечилмей. Шолар ло-зунлар кыйда тунууна-гганы, шолар бизге кый-дан гелегени гыали билмей-

ген гиши ёк. Халк фронтуну идеясы да шондан геле. Шо таклифлер, кыарларлар, республике кбурумлагга ча-кырыллар Москваны, Прибал-тиканы кбурумларыны ва ошге кбурумланы тюрлю-гюрлю платформаларындан алынган. «Законланы тую-юртёлююне кыарайган органдарда коммунистлер бол-масын» деген лозунг шогыар ачык шагъат

Митингге шолар идеаланы ким чыгарган?

Ош коллективлеринде кыла-магъаллар гётереген, ошлени хатирин кыалдырган деп гыи саплайган айры-айры адам-лар.

Бютюн ушгеде кимик, республикада да четинликлер аз туюллогон бире де яшармай. Тек шо кыйын-лыкъланы гыар гыалк кыа-ныгылау кюдегга загымат булан алдын аламга тарыкъ.

А. МАГЪАММАТОВ.

АДАМНЫ ГЪАЙЫ УЧУН

(Башы 1-нчи бетде).

Котмек журатда арымай-тамай чалышмагы сизин инан-дырмам. КПСС-ни обкомуну платформасын яшавга чыгъарыну озыме биринчи борч этемек. Неге туюл шону кюр-чюске бизин яшавузуна ге-леженин программасы салын-гъан.

Елдам А. А. Гьюсейнов, Эр-пели, Ишарты, Бъаранай юрт-ларда яшайгъанлар бутюнлер

де чечмеге болмай талчыгъа-гъан четим масъалаланы ара-гъа чыгъармагъа гъай этеже-гин асгере туруп, шоланы ара-сында газ ва сув булан геле-жекде шо юртланы таъмин эт-меге, янгы уйлер тигегенлеге кюрулуш материаллар булан кёмек болдурмагъа, загъмат-чыланы иш булан таъмин эт-мек учун промышленный мал-лар чыгъарагъан цехлер ачма-гъа чаралар гережегин анг-латды.

Кандидатны сёйлевюнде тенг-ликин, тюзлюкню сакъла-макъ, адамны гъайын этмек гъалиги заманда биринчи зат-лар экени арагъа чыгъарыл-ды.

Жыйында, озлени кандида-тын якълап, огъар 4-нчю март да болажакъ сайлавларда бир-гентиолден тавуш бермеге рази-лигин билдирип, сайлавчулар-дан М. Темирханов, А. Гъай-дарбеков, Д. Алиева, Х. Мура-тов, С. Сахаватов елдамлар

сёйледиле.

ДАССР-ге халкъ депутат-лыкъгъа кандидат булангъы ёлугъува КПСС-ни Буйнакск район комитетини биринчи секретары Х. И. Шихсайитов да ортакъчылыкъ этди.

Шо гюн КПСС-ни обкомуну секретары А. А. Гьюсейновну 114 номерли Эрпели сайлав округгъа гиреген, озюню кан-дидатурасын якълагъан Иш-арты, Бъаранай юртланы сай-лавчулары булан да ёлугъува болгъан.

Г. АТАЕВ.

КЪУРУМУЛУ ОЪТДЮ

(Башы 1-нчи бетде).

ге кёмен өте. Шолар бары-сы да кандидатны гъар гюн-люк тергевюню тюзюнде.

Муса Хираманович Мана-ровгъа сёз бериле.

— Эгер де мен депутат болсам, бутюн сайлавчулар магъа берген тапшурувланы яшавга чыгъармакъ учун бары да гючюню, гюнерим-ни салып чалашмакъман, — дей ол, — Адам яхшы иш-лесин учун огъар яхшы шартлар яратмагъа тарыхъ. Бутюн мени республиканы

кёбюсю кыбла районларын-да яшайгъан ватандашлар булан ёлугъуварлым бол-гъан. Тюзюк айтсам, ерлерде арамлар учун яшавга онг-айлы шартлар яратылмагъан, ишчи ерлер етишмей, Адам-лар кыйынлы гъалда яшай. Космонавт гысаппа мен экология, масъалаларына да уллу терге береман. Бир сагъат топуракъны устыон-ден учсанг, кёп затны ге-ресен. Къара къурум чыгъа-рып яллайгъан печлер хас кюйде савутланмайлы да 400 километр бийикден гёрюне,

От туюклер, гючлю еллер, кыйыр язуулар. Булар адамы савлугъуну душ-маны. Мен депутат этилинип сайлансам, Россия гыкума-тыны алдына муна шо масъалаланы сакъажакъман, М. Х. Манаров жыйынны ортакъчыларыны сорава-рына жавап берди. Жыйында кандидат С. Г. Рагымов да чыгъып сёйле-ди ва ол озюню платфор-масы булан таныш этди. Жыйында чыгъып сёйле-генлер: даву ва загъматны ветеранларыны район

советини председатели У. Н. Агъаев, халкъ депу-татларыны Первомайское юрт Советини исполкомуну председатели Н. А. Айсаев, «Къаягент» МТС базаны директору А. Агъматов, халкъны талапларын кюте-ген район производство уп-равлениени ишчиси Б. Ну-гъов, Янгыкъаягент юрта-гъы орта школаны учителя А. Агъматов озлени канди-датларына тапшурувлар берди. Кандидатлар булан ёлу-гъува къурумлу оъттерилди. Жыйында ортакъчылыкъ этгенлер рази къалдылар.

А. СЕЙДАЛИЕВ.

«СЁЗЮМДЕ ТАБУЛМА КЪАСТЫМ БАР»

Бизин республиканы юртларында ва шагъарларында яшайгъанлары кёплери 20 — 30 йыллар алда табият газ-дан пайдаланмагъа да пайдаланмай эди. Гъатта балсылар бу-лан гелеген газ да кыт эди. Гъали буса республиканы бар-ы да шагъарларына ва 12 юрт районуна табият газ гел-ген. Янгыз 1988-нчу йылда къоллавулагъа 13 миллиард 600 кубический метр газ ийберилген.

Гележекде республиканы районларын ва юртларын табият газ булан таъмин этмек не йимик ишлер этиле-гелликте ва газ къуллукъчулары алдында нечик масъа-лар токътагъанлыкъгъа байлаулу болуп, бутюнлерде бизин мухбирбиз 24 номерли Дагъыстанны сайлав ок-ругдан ДАССР-ни халкъ депутатны кандидат этилип гёр-сетилсе «Кавказтрансгаз» производств бирлешению магистраль газ биргъылар тартагъан Дагъыстанны управ-ленчески начальниг Насрулдин Насрулдин Илмут-динович булы лакъыр этген.

— Насрулдин Илмут-динович, биринчи сораубуз: «Кавказтрансгаз» бирлешению Дагъыстанны управленчески не йимик ишлени кюте?

— Бизин управление къу-рулгъанды он йылдан би-раз кюлай бола. Бир гич-ти участканы управленчески еки естенбиз. Мен шо производство управленчески кюйде ишлемек тутур

юртларына табият газы гел-тирмек, шолар да газ пай-дайгъан станицаланы къу-руп бермек. Озюнда, биз этмеге тарыхъ ишлер шу-лар булан дауулангъа къал-май. Мен аслулары эсгере-мен. Он йыл алда 200 ки-лометрге туюл газ бир-гъылар салынагъан эди буса, гъали республиканы юртларына ва шагъарлары-на 600 километрге де ар-тыкъ газ биргъылар тар-тылган. 1986-нчи йыл бу-дан келтирилгенге, 1990-нчы йылда магистраль ва кавказтрансгаз ва ийберилген газ 27 миллиард кубометр

къургъан. Шолар гъали ишлеп де тура.

Сергохъала, Новолак, Къасумгент, Магъарамгент, Башлыгент, Геджух, Къара-газ, Махалис, Дубки, Оьте-миш юртлагъа, «Каспий» санаторийге, Хасавюрт ша-гъаргъа газ биргъылар тар-тылгъан ва ишге салын-гъан. Тек не этесен, кёп харж да чыгъарылып тар-тылгъан газ биргъылары-ны ийберилгенге эсгертген тура. Биз озюнде эсгерген юртланы ва районланы ёл-башчылары гелген газдан пайдаланмагъа, гъар аглю-ге газ тартагъа алгъаса-май, Шону себебинден би-зин управленчески кёп зарал бола. Газ балонлар салы-нып санавулгъа машина-ны санавулгъа гёре, Магъачкъала ва Дер-бент шагъарлардагы ма-шиналы газ булан толту-рагъан станицаларыбыз 15 процентге туюл хайыр Сер-гохъ. Эгер де автопредприя-тиялени ёлбашчылары кы-сылгъан газны багъасы бе-нзенин багъасына келтир-генге, бизин республика

къысылгъан газны тазалы-гъы хыйлы артыкъ. Респу-бликадагы экология гъалны гъакъында да ойлашмагъа заман болгъан. — Сиз газны тазалыгъы-ны, экологины гъакъында эсгертдииз. «Дагнефть» бир-лешению Каспий деңгизни ягъа бойларында нагъа бу-рав урмагъа башлагъан. Деңгизни ягъасында нагъа бурав урагъанлыкъ деңгиз-ни тазалыгъын сакълавга кюркючлукъ тувдурмай-мы?

— Озюнда, тувдура. Биз-де, Бакуде йимик, деңгиз-ни лап ювугъунда нагъа бурав урмагъа башлагъан. «Дагнефть» бирлешению ёлбашчылары да, бурав урувчулар да, ишленген напны деңгизге текмей деп нечакъгъа инандырмагъа къа-раса да, шо нап деңгизге агъып тура. Неге туюл де, ишленген напны жыймакъ учун бир тюрлю чаралар гёрюлмеген. Бутюнге ерли нагъа бурав урагъан къу-юланы санавул деңгиз бойлар-да кёп туюл буса да, ге-ленде шоланы артыкъ-лыкъгъа бар. Шону алдын алмагъа гереке. Эгер де биз шону заманында токъта-масакъ, Баку шагъары деңгиз ягъаларындагы гъал бизин республикада ла ту-вулунмагъа бола. Ва-куню ювугъундагы деңгиз бойларда не кириме-ге ярмай, не де балыкъ тутмагъа болмайсан. Бизин республиканы деңгиз бойла-ры шолар жансыз болма-сын учун, мен лап озюнде къурумлагъа чыгъып буса-ла, ишю алдын алмагъа кыражакъман. Эгер де

макътанагъан йимик болуп да къалмагъа ярай. Гелигиз, ДАССР-ни табият газ бу-лан таъмин этивню карта-сына-схемасына къарайыкъ. Озюню де гёрюп турасыз, шу карта-схематгъа гёре 2000-нчи йылгъа ерли Да-гъыстанны кёбюсю тав районларын табият газ бу-лан таъмин этмеге сюебиз. Лап йыракъда ерлешген тав районлагъа, юртлагъа ма-гистральны газ биргъылар тартагъа хыйлыбыз бар. Бизин бу оюбузгъа арты гелмейген хыйлыгъа йимик къарайгъанлар да болду. ДАССР-ни Министрлер Со-ветинде ишлейген бир-бир ёлбашчылар шо проект кёл багъа токътай деген затны айтмагъа да сюдю. Озюк-да, тав юртлагъа газ бир-гъылар тартагъа енгил иш туюл, багъа токътайгъаны да анлашылма. Эгер де ге-лекекте гёз къаратып иш-лесек, тав районланы та-бият газ булан таъмин эт-меки уллу социальный-экономика агъамияты бары анлашылма. Онда кыйры да минг-гектарлар булан-гъы агъачлыкларыбыз кы-рылмай сакъланажакъ. Бу буса масъаланы экология-ны. Эгер де биз гёз алгъа тутгъан кюйде, тав район-лагъа газ барса, республи-каны халкъларыны 75 про-центи табият газ булан толу кюйде пайдаланажакъ. Шо буса тавадарла яшайгъан халкъланы яшав-туруш гъа-лын ахшылашдырмагъа бакъдырылгъан инг де агъа-мияты масъаланы чечивню бир яны болуп токътай.

— Сизин управленчески ишлелениш тизмектеги агъачлыкларыбыз кырылмай сакъланажакъ. Бу буса масъаланы экология-ны. Эгер де биз гёз алгъа тутгъан кюйде, тав район-лагъа газ барса, республи-каны халкъларыны 75 про-центи табият газ булан толу кюйде пайдаланажакъ. Шо буса тавадарла яшайгъан халкъланы яшав-туруш гъа-лын ахшылашдырмагъа бакъдырылгъан инг де агъа-мияты масъаланы чечивню бир яны болуп токътай.

ЮРИСТ — КАНДИДАТ

136 номерли сайлав округдан Магъачкъала ша-гъар Советге депутатгъа кандидат Сулейман Магъам-матов Чарада районну Ирип деген юртунда тув-гъан. 1980-нчи йыл Да-

гъыстан пачалыкъ уни-верситетни битдирип, ол Магъачкъаладагы транс-порт прокуратураны ахтар-ывчусу, прокурорну кё-менчиси, старший иёмен-чиси болуп ишлейген. 1984-нчю йыл шагъарны Советск районуну, 1986-нчы йылдан тутуп буса Киров районуну халкъ судьясы болуп ишлей.

КАНДИДАТНЫ САЙЛАВЛАНЫ АЛДЫНДАГЪЫ ПЛАТФОРМАСЫНДАН:

- Советлени толу гъакимлигин ва оланы озлер ишлейген ердеги бары да масъалалагъа жаваплылыгъын къайтармакъ;
- правовой реформаны яшавга чыгъарыну чалташдырып, суд ва озге адамланы ихтияр-ларын якълайгъан къурумланы агъамиятын арт-дырыну, оланы хынаятчылыкъгъа къаршы ябу-шувун активлашдырып;
- миллетлени дослугъун беклешидирив, халкъны милли адатларын сакълав ва янгыртыв;
- шагъарлыланы яшавлуну дарамасын, ни-замыны ва къурумчулукъну гётермек учун ти-ишли чаралар гёрмек;
- даву ва загъматны сакъатларыны, ве-теранларыны, къартланы савлугъуну ва яшав-гъалыны даим гъайын этив. Ёлбашчы къул-лукъчуланы енгилликлерин алып олагъа бермек;
- 136 номерли сайлав округну территория-сында яшайгъанлары бары да талапларын, тап-шурувларын яшавга чыгъармакъ учун къаст-этмек.

партияны ва гыкуметны программасы шо масъалагъа айрыча терге берилген-ликин ачыкъ эте. Шону да гысаппгъа алып, бизин уп-равление, 1984-нчю йылда Магъачкъала шагъарда 81 квартирлик, 1988-нчы йыл Избербашда 70 квартирлик, 1988-нчи йылда Къызылюрт шагъарда 56 квартирлик уйленни къуруп, пайдалан-дырыгъа берген. Бу йыл Магъачкъала шагъарда 60 квартирлик уйню къуру-лушун башламагъа сюебиз. Сонг ла, бизин управлене-ни «Голубые огни» деген

Бизин баянлыгъыбыз

«Сайлавлардан чыныгъып чыгъажакъбыз»

ДГУ-ну доценти, къумукъ халкъ гъарака-тыны ёлбашчысы Салав Магъамматсали-ович Алиев — 96 номерли Хасавюрт милли-территория сайлав округдан РСФСР-ге халкъ депутатлыкъгъа гёрсетилген дёрт кандидатны бири. Тёбенле С. Алиев бизин мухбирбизни соравагына гёре айтгъан пикирланы беребиз.

— Салав Магъамматса-лиович, сайлавчулар бу-лан болгъан кёп-кёп ёлу-гъуварлыгъыздан не йимик пайдалы ва янгы ойлар чы-гъардыгъыз?

— Хасавюрт милли-тер-ритория сайлав округгъа гиреген шагъарларда ва юртларда мени 30-дан да кюлай ёлугъуварлым бол-ду. Шоланы барысы да пай-далы ва маъналы оьтдю де-ме болмайман. Бизин да-гъыстан халкъны арасында политика гъаракатгъа бек жагъ янашагъанлар аз тую-л. Амма гъали де уянып битмей, жамият ишлерден хантав къалгъан, депутат этилип ким сайланса да башгъа туюл, яшавну агъымы алышынмажакъ деп гысапп этегенлер де хыйлы бар. Шолар гъал буса би-зин республика уълкени бир-бир ерлеринде болуп турагъан демократиялы алышынвалардан, жамият гъаракатлардан ягъада токътагъаны гёрсете.

96-нчы округгъа тюрлю-тюрлю миллетлер гире 250 минг сайлавчу орта гы-саппа 45 минги къумукъ-лар, 85 минги аварлар, 40 минги руслар, 30 минги мычыгъышлар ва башгъа-лары. Мен бу санавланы не учун гелтирмен? Сайлав-лар бек уллу интернационал маънадагы гъаракат. Депу-татлыкъгъа кандидат къай-сы миллетни вакили буса да, янгыз оз халкъыны пат-риот гыслеринден пайда-ланып сайлана болмай. Кёп зат ону политика ан-лавуу ларажасыннан, озю-лени ларажасыннан, озю-

96-нчы милли террито-рия округдан биз дёрт аль-тернатив кандидат барбыз: «Советская Россия» газет-ни баш редактору В. Чи-кин, «Дагэлектротомат» заводну директору А. Аб-дулмуталимов, ДГУ-ну до-центи А. Омаров ва мен. Бизин арабызда вахонгъа гёре болма гереке тенглик бар домеге болмайман. В. Чикинин обкомну ва рай-комланы секретарлары ба-рагъан-барагъан ерине уза-тып юрюйлер. Ерлерде ол гелгенче алданскъ тийишли чаралар гёрюлгенге, уллу заллар толагъан кюйде халкъ жыйыла. Обкомну ва районну къуллукъчулары В. Чикин сайланмаса, бек уллу айып тижек деп къыставул этип айлана. Шо хыйла не этме де кыйыр-майлар. Шо баягъы эси, сёйюлген мердешдеги пар-тократия. Шо аппарат ою-лагъа халкъ бирдагъылай алданып, анлавуу етишмей-генликден оз къысматын чечмекни элли гъайын этив-лен аркеде токътагъанлагъа берип кюярмы экен деп талчыгъаман. Мен инанаман, халкъ, демократ озденли-гин юрютме уйренмей ту-руп, «Бары да гъакимни — Советлеге» деген сыйлы чакъырыу-умутубуз шо ал-дагы бош-бошуна айтыла-гъан сёзлер кюйде къа-лажакъ.

— Натыйжа чыгъарма гъа-ли де тез буса да, сайлав-ларда сизге устыюнлекге хыйла байлама чакъы гъал бармы? Нечик эсигизге геле?

«САЙЛАВЛАРДАН ЧЫНЫГҢЫП ЧЫГҢАЖАКҢЫЗ»

(Башы 2-нчы бетте).

— 4-нчы мартта тавушлары санада кыйыксыздык болду. Тавушландырылган атымыз болу деп эсептегенге чейин? Участки комиссияларда да терс ишлеге толду кюйде бу кырккылымда демек боламсыз?

— Хасавюрт, Ба. Хасавюрт, Кзылжурт, Южно-сухокумск, Новолак ва оьзге ерлерде законну элу булан халкы гыракатны комитеттерини ягындан сай-

лав участкадагы вакилдер-тергевчиолер гьрсетилген. Участки комиссиялары членлери ва тергевчиолер элдашлар тавушлары санадагы намусу булан янашса, 98-нчы округда биринчи тирст бирев де утмай, янгы сайлавлар оьтгериленди имканлы.

— РСФСР-де депутат этилип сайлансагыз кыйысы масалаларны чечкеге артык агыамият берер адигиз? Сайлавлары алдындагы сизни платформаны сайлачулар ячкы кы-

бул эте?

— Мени платформам кыумук халкы гыракатны программасы булан кеп янындан рас геле. Лап алды мен административ-бюрократ системасындан тувулунган гыкуматны янгыз оьзгере эсептеме кыулук этип гелгенлери арадан тайдырып, демократиялы социалист жамиятын кыумак, миллетле ни арасындагы дослукну яратмак учун ва шону кючюсунде гыак гертти, таза

ва асил халкыны оьзден гыакимлигин кыумак учун чалышар эдим. Бары да жамият кыурумлар тенг болма герек. Конституцияны 8-нчы ва 7-нчи статьялары таймай туруп буса, шо сажарылмажак. Кеп партиялы систематга болган чакы тез чыкмакыны яныман. Шо заман жамият яшав да жанланмажак, экономика, культура тармакларда да халкы гыа оьзюню кысматын чечмеге толду имканлыклар болажак.

Платформамда мен бирдагы булай мурат белгилеймен. Гючленип, гьтерилип, гелеген халкы гыракатны бирден-бир кыудратландырып, ону сыдраларын адилат елларда, таза саклама болмасак, яшавну янгыртып оьзюбюз кыурабыз деген чалышывубуз пайдасыз гетмек бар. Сидан кыйры, гыарбир гиччи ва уллу халкыны минг йыллардан берли ясалып гелген яхшы мердешле-рин, адатларын, кылыклары айма, кыруу саклама герек Тилин, культура бар-

лыгын, тарих яшав-туруш гыалларын, милли топурак дзуларын беклешдирме, оьз ихтиярлы статусу белгиленип, оьзге миллетлер булан гыакылашып, масалатлашып гыар-бир масаласын чечен кыйдаланы, халкыла-ны айрымас бирлигин болдурувга ишлейген законла-ны кыабул этивню талап этер адим.

Мени платформамны аслу пикурлары шулар. Сайлачуларыны бирлери ону толукюйде кыабул эте. Башгалары бир-бир ерлерин ушата-май. Кыаршылар да барыр. Оланы кыйсы кеп экенин 4-нчы март гьрсетир.

Лакырашыву язган Р. ГЫАРУНОВ.

Оьз мухбирибиз Г. АТАЕВ

Буйнакскиден билдире

ИЖАРАНЫ ХАЙЫРЫ БАР

«Буглен» совхозну гыаванчылары оьзлени загьмат уьс-тюнлюктери булан районну алдыны хозяйстволарына кыо-шулганы уьюнчю йыл. Мунда пачалыкыга эт, сют, юн са-тыгда оьсов бар. Шону сырла-рын сорагьанда, совхозну ди-ректору М. Бийгишев:

— Ижара подряд, — деп кысгыча жавап берди.

Гертиден де хозяйствода загьматны шо кыйдасына эр-ки ел берилген. Мисалга айтсак, агыло звено кыуруп, ижара подрядга чыгып иш-лейген туварчы Гыажы Тата-мов оьзюню кыатыны да, ула-ны да булан гетген йилны бо-юнда, 120 тананы саклап, семиртип, гыарисини авурлу-гьун 400 килограммга этиш-дирме бажарган. Натжада янгыз шо агылюню кемеги бу-лан совхозга 25 тонна 500 килограмм эт болдурган. Оланы уьюнчю де загьматны на ижара дьгьарга гере бо-хоз 20 минг манатга ювук алапа ва кыошум гыаклар бер-ген.

Гыар йыл бу совхозну кыо-чулары Кыалмык АССР-ни чьллюктеринде 7200 малга дьрт бригадага бьлюнчю кыулук эте. Оьтген хозяйствода йылда ижара кыйдада брига-даланы арасында кеп кыозу ва юн учун юрюлген ярышда одаман Дадаш Аслановну бри-гадасы озган. Мунда гыар 100 ана малдан 111 кыозу алынып, аман оьсдюрген. Гыар кыойдан пландан эсе 700 грамм юн кеп кырккыланган, шо саялы ахырынчы гыасиле-ге гере бригаданы 6 да члени-не алапасындан кыйры да кыошум гыасада 11 минг ак-ча тьленген.

ГЫСИЛЛЕР КЫУВАНДЫРА

Йымьрткы — гыар гюн йимик гыар агыюде кыоллана-ган ашамлык продукталы бириси. «Ак кьлю» агысын да ерлешген Буйнакск кыуш фабрикани коллектив гетген йыл республикабызны загьмат чыларына 28 миллион 600 минг йимьрткы сатып, оьзге гьрсетилген планы 106,4 процентте толтурган. Ондан кыйры да, пачалыкыга 200 тонна оьсуну 275 тонна та-вуллу вакьтиси, — дей сов-

кында сьз чыкьгьанда, инг башлап Умукюсюм Закаръяева ны аты эсгериле. Оьзюню агы-люсю Ибрагым Закаръяевни кемеги булан тавушлардан алынаган йимьрткыны арт-дырмак учун юрюлеген ярыш да ал сыдралардан таймай. Олар акиси де гетген йыл агы-лю подряд кыйдада ишлеп, оьзлеге бегетилген 24 минг кыоалайган тавукну гыари-синден йилны боюнда 226 йи-мьрткы алмагьа бажарган. Шо буса фабрикада лап тизив гыасил. Демек, оьзлеге гьрсет-илген планы 114 процентте яшавга чыгьарган.

Бу йылга да кыушчуланы борчлары аз тьюл. Фабрикани коллектив йилны ахырына пачалыкыга гетген йылдан эсе 1 миллион 500 минг йи-мьрткы, 55 тонна кыуш эт кеп сатмагьа хыял эте. Спе-циалистлер булан лакыар эт-генде, шо санавлар фабрикада бар имканлыкыга кыорю-ленген. Кыушчулар январь ай да да гьрмекли натжалагьа етишкен. Олар пачалыкыга 2 миллион 400 минггн орнуна 3 миллионга ювук йимьрт-кыа йиберген.

САВУНЧУЛАНЫ КЫОШУМУ

«Эрпели» совхозну «Экибу-лак», «Темирташ» деген участ-каларында ерлешген тувар фермаларыны кыулукчула-ры оьтген йилны пчалык планларын макьтагьа ла-йыкы загьмат уьсдюнлюкте-ри булан тамамлаган. Бу йилны да савунчулар, тувар-чылар яхшы башлаган. Ян-варь айда эки де ферманы кол-лективи гетген йилны шо вакь-тисинде эсе пачалыкыга 5,5 тонна сют кеп тапшур-гьан.

Буса да тувар фермаланы арасында кеп сют боладурак учун юрюлеген гыракатда оьзюне Садрутдин Лабазанов башчылык этеген ферманы коллектив алда бара. Мунда гыар оьткенде гетген йилны шу вакьтиси булан тенгледирген де 250—260 килограмм сют кеп савула. Январь айда бу фермада болдурулган сютюню кыадары гетген йылдан эсе 4 тоннага артган. Ярышда са-вунчулардан Умукюсюм Абду-лаева, Маржанат Абдукады-рова айрада кыолай натжа-лагьа етгенлер.

— Гыли кышлавну кыы-кайры да, пачалыкыга 200 тонна оьсуну 275 тонна та-вуллу вакьтиси, — дей сов-

«Тынглай, тек эшитмей»

Оьтген девюрюю терсиклери гыакында биз кеп айтабыз. О гыакьда лакыар чыкьгьанда, яшырма негер тарык, сьз умуми кюйде юрюле. Айыллыла-ны аты айтылмай, себеплери ахтарылмай. Шо, озокьда, дурус тьюл.

Бизни яшавубада буса мекенил мисаллар аз тью-гол. Оьтген девюрюю йылларында тьюнлерини са-наву артган юртлардан бири — Кызылжурт рай-ондагы Солтанянгьюрт. Оьзюнде 7 минг адамдан да кеп халкы яшайган юртну бугюнчю гыалы неча-кы бола буса да бузук. О гыакьда ортдагы гки-лерде жамиятны жыйынында да бирдагы керен эс-герилди.

Тарих документлерде де Солтанянгьюртну гыакында хыйлы материалланы таппа бола. Эчки буса юрт янгыз районда тьюл, республикада да кыаравсуз кыалган юрт-лардан бири болуп токтай.

Оьзюн Кызылжурт шагьар-дан Октябрь революцияны атындагы татаул айрыса тьюл, дагы дзуусу еш юрт шагьардагы онгайлык-лар булан тенгледиргенде агылюдеги етим йимик болуп гьрне. Артдагы вакьтде юртну жамияты тувулунган гыалны чечмекни тилеп рай-он ва республика кыурумла-га кеп бара. Амма «барсын гелсин бу гиши, гьеч битме-син муну иши» дегенлей, гыа-лиге этилеген асувалу иш еш. Солтанянгьюртлулар гьтеро-ген масалалар хыйлы бар-тек юртда айры хозяйство кыурма герекиги шулардан лап да агыамиятлысы деп токташдырма бажарыла. Барган-барган ерде, юрт-лулар айтаганга гьре, ола-ны койчуларын кызыл йи-мьрткыдан толтуруп йибе-релер. Тек арадан жумалар, айлар гете, бары да зат ер-ли-еринде кыала.

Оьзюнде юртну масала-лар да, гьчлер да гьрек. Айтаганлык, эчки Солтан-

янгьюрт алдагы юрт тью-гол. Эллини йилланы ахырында мунда тавдан юз-лер булан агылюлер гьчюп гелди. Андилер юрт булан биритип, кыатнашып кталды Кызыкмукулар да башлап кыумуклар булан турса-ла, сонг айрыча посьлок этип чыкьма сьюдю. Шондан бер-ли де хыйлы йыллар оьткуп тура. Ханар деп айтылагьан посьлокта гыали кеп оьзге тьюрлю миллетлеги вакилле-рин де гьрме бажарыла. Тек бир заманда да ерли кыу-мукулага не аварлар, неде кызыкмукулар, яда оьзге миллетлеги вакиллери хатир-жан болуп сьйлемен, ола-ны арасындагы байлаулык беклешсе тьюл, осалашма-гьан. Кыурдашыкыны ми-саллары кыардашыкыга айланганлыкыны да мунда-гы миллетлер оьктемлик булан айта. Амма бир зат бу-лан бары да миллетлеги ва-киллери рази тьюл. Юртада айры хозяйство кыурувга пуршав этегендер аз кыаршы-лашмай. Кеп кыадарда район ва республика оьлчевлерде голеген комиссияланы член-лери жамиятны тьлевие-тынлай тек эшитмей. Шо-но кыардашыкыны масала айлар, йыллар бу-лан чечилмей кыалып тура-

гьанлыкьда. — Оьтген йилны декабрь айында республика кыурум-лардан кыурулган хас ко-миссияны членлери гелип, айры хозяйство кыурма тью-ше деген гыасил чыгырып гетген эди, — деп хабарлай ДАССР-ге депутатлыкьге кандидат А. Гыажаматов. — Арадан ай ярым да гетмей-ли, шо комиссияны членлери (аслу гьалда ДАССР-ни Гос-агропромундан), бизден оьткуп, Нечаевка юртга да ба-рып, башга кыарар чыга-рып гетген. Сайки, айры хо-зяйство кыурмакыны маъна-сы еш.

Бу ерде Нечаевканы гыа-кында англатмакыны да ти-йишли гьеребиз. Гыалиден 25 йыл алда, Солтанянгьюртну да, Нечаевканы да кыошуп, бир хозяйство кыурулган болган. Бара-бара, озокьда топураклары да кыошула. Гыали буса шо хозяйствода, аслу гьалда нечаевкалылар загьмат тьге. Солтанянгьюрт-луланы оьзлени топуракла-рыны кыайтармакыны талап-лары булан Нечаевка юртну загьматчылары бир де рази тьюл. Себеби? Лап да лагь-нили, бай топуракланы кыайтарма тьшежек. Ондан кыйры да, бизни эсибизге гелеген кюйде, «Солтанянгь-юрт» совхозну директору М. Таймазов радиодан да, теле-виденнен де, Аккуша рай-онда Орджоникидзе атын-дагы колхозну кыйдасын кыолайман деп, данм эсгере болагьаны, масаланы чечив де аз-маз пуршав этип кый-май, алда бару болуп токт-тай. Солтанянгьюртлулар бу са, оьзге ватандашлар тьоз эсгергени йимик, гыар тьюрлю кыычырык, бош сьзлерден ялгытганлыкын, олагьа инанмайгьаны билдире.

Хозяйствону ичинде йиб-рилген кыйыксыздыланы гыакында эсгерилген хозяй-ствода баш агроном болуп

легенде, кыарагьанда, гыса-бы битип кыалагангьа ошай. Юртну масалаларын буса, бир нече йыллардан, «сынаы» асув бергенде тью-гол (о да мекенсия), гыали, ювук вакьтде чечме тьше. Буссагытгы вакьтде шо-лай уллу юртда айтса адам инанмасдай гьал бар. Рес-публикада уллу саналаган шулай юртда не клуб, неде типовой кыйдада кыурул-ган школа екьлугьу ярай-ган затмы? Муна артдагы гюнлерде оьтген йылдан да ачык, аяз кькиню тью-нде оьтгерме тьюшю. Шо жы-йында 20 адам чыгып сьй-леди. ДАССР-ге депутат сай-ламак учун кыурулган 144 номерли Комсомольск округга Солтанянгьюрт да гире. Мунда шо жыйында де-путатлыкьга кандидат эти-лип КПСС-ни область коми-тетини бьлюнюю заведую-щий А. Магьаматов да бар эди. Сайлачулар эки де кан-дидатдан сайлавланы тьюн-де бирисине инанлык бил-дирме герек.

— Мен оьмюр сьрген адамман, — деди загьматны ветераны З. Кандашев. — Бизни Ханар юртну гьчюп гелгенче алда минглер бу-лан кыойлары ва кыара тува-ры бар эди. Гьчюп гелгенде гыаванлар булан отлаулык-ларыбыз да талам-тактыш болду. «Солтанянгьюрт» деп аты болса да, эсгерилген хо-зяйстводан орли кыумукла-га да, гьчюп гелген анди-леге, бизге, кызыкмукула-га да, бир пайда да екь Юртада яшасак да, не гыав-ан, не жан саклама бол-майбыз. Юртга бир кепекни пайдасын да этмейген совхоз топуракларыбызны оьз-гьере пайлана...

Хозяйствону ичинде йиб-рилген кыйыксыздыланы гыакында эсгерилген хозяй-ствода баш агроном болуп

яшлеген И. Мирзоев, эконо-мист болуп загьмат тькен Гь. Магьаматов ва оьзге сьйлеген елдарлар да айтды. — Мен тамаша болагьан зат, — деди. «Кызылжурт» совхозну баш агроному Р. Ар-слангереев, — сынавлар оьт-геребиз деп, ишни гыакыкьа-тын яшырагьанлыкь. Бизни совхозубуз экономикасы осал хозяйстволардан санала. Амма «Солтанянгьюрт» сов-хоз булан тенгледиргенде макьтанма гыакыбыз бар. Неге тьюл, пачалыкыга 4 миллион манат борчу булан-гы «Солтанянгьюрт» совхоз не иши булан оьктем болма бола? Шо гьар неге тийишли багьа берилмей?..

Юртада айры хозяйство кыурма кыоймайлы, гыар тьюр-лю сынавланы артына яшы-нып, ишни гыакыкьатын «Солтанянгьюрт» совхозну елбашчылары яшырып юрюй-генин А. Атавов, Кь. Муса-ев, Д. Чернов, Р. Кыурбан-алиев, Х. Харчиев ва оьзге юртлулар да айтды.

Шо тьюн жыйында КПСС-ни область комитетини бьлю-нюю заведующий булан бирге ДАССР-ни агропрому-ну председателини замести-тели С. Векболатов, «Дагес-танводстройну» начальниги Т. Тотурбиев, партияны Кы-зылжурт шагьар комитетини биринчи секретары Кь. Та-гыров, халкы депутатланы район Советини исполкомуну председатели А. Кыурбанов ва оьзге жаваплы елдашлар да бар эди.

— Юртада тувулунган гьал кыазапландырмай бол-май, — деди КПСС-ни об-ласть комитетини бьлюнюю заведующий А. Магьамма-тов. — Халкы айтаган зат этилме герек. Гыали партия ва Совет гыкумат талапны шулай салган. Мен депутат этип сайлансам да, сайлан-сам да, эсгерилген масала-ны чечме кемеке этежемек...

Солтанянгьюртлулар ай-рыча хозяйство кыуруп загьмат тькеме сьюгенине бу-гон мен бирдагы керен

РЕПОРТАЖ

ЭТНИ БАГЬАСЫ НЕЧАКЬЫДЫР?

Еш бугулау буса да, чакь-ны гыалы онгайлы. Адамлар тьйлеринен кыркьа талап-на Африкада армакьноу гыа-

гьан гыабикьа сата. — Кыасы юртлусу? — Кыамалыман. Ярмакь-ге ашлык эли гьелмен...

акенин де ачык этди: бая-гы хозяйствону гыакимлери. Олар бары да республиканы

мын 50 кепекден бере. 1 тонна дьюу сатылып бите де тура. Шагьарлылар ушата-

ПЛАН ТОЛГЬАН

«Промжилстрой» бирлешив Хасавюртдагы 7 номер-ли ПМК-сыны коллективни бу йилны яхшы натжакар булан башлаган. Толу хо-

Шону булан янаша загьмат-ны иш чыгьарывулугьун артдырувну планы да толту-рулган.

Бугюнлерде коллектив

син муну ишиң дегенди билдире эдилеңиз. Салтанаттың урпагы гөтөргө мөһөттөргө кыялы бар, тек жорда айры хозайство кырма гереклиги шолардан лап да агымынлысы деп токташдырма бажарыла. Барган-барган ерде, жордулар айтагында гөрс, оланы койнуларын кызыл йымырткадан толтуруп йиберелер. Тек арадан жумалар, айлар гетек, бары да зат ерлеринде кыла.

Ошонда, юртуу мастала-ларын чечкем учун уллу ма-ялар да, гючлер де герек. Айтагынык, эни Солтан-

ны арасындагы байланыш-секлешсе туюлук, осаллаш-ма. Кюурдашлыкны ми-саллары кзардашлыкга айланганлыкны да мунда-гы миллетлер октемлик булан айта. Амма бир зат бу-лан бары да миллетени ва-киллерни рази туюлук. Юрта айры хозайство кырууга пуршаз этегенлер аз кырыш-лашмай. Кеп кыдарда район ва республика оылчевлерде голеген комиссиялары член-лери жамиятты тилевоне-тинтмай, тон шиктеп. Шо-лай айтагыныкны себеби мастала айлар, йыллар бу-лан чечилмей кылып тура-

гелген кюиде. Юрт советхону директору М. Таймасов радиодан да, теле-виденинен де, Аккуша рай-онда Орджоникидзе атын-дагы колхозну кыайдасын кыоллайман деп, данм эсгере-болаганы, масталаны чечки-де аз-маз пуршаз этип кыой-май, алда бару болуп ток-тай. Солтанаттың урпагы бу-са, оызге батандашлар тюз эсгергени йимик, гыар тюрлю кычырык. Бош сөзлөрдөн-лыкты алгытын, оларга-ынамагынын билдире-Устьдеги бир тюрлю кыу-лакыны алобашчыларыны буса, «Чартаевни кыайдасы»

Хозайствону ишине йиб-рилген кыйыксыгылангы гыакында эсгерилген хозай-ствода баш агроном болуп

Юртуу аты кыоюлган хоз-зайство шо юртуу загматчы-ларына бир зат да этмейгени, эни шонда не радио, не те-лефон тюзөлү ишлемейге-ни, таза суу кыктугуу, орам-ларына асфальт тутулмагы-ны ва оызге кеп кыдарда кемчиликтер бары, оланы ер-ли ва республика гыакимлер билдиргени жамиятны вакилче-ри о гыакында айтагында-тынглап, чаралар гөрсөбиз деп гетип, сонг унутуп кыла-ганы, юртууны кыоюп-ландырмай боламы?

Юртуу аты кыоюлган хоз-зайство шо юртуу загматчы-ларына бир зат да этмейгени, эни шонда не радио, не те-лефон тюзөлү ишлемейге-ни, таза суу кыктугуу, орам-ларына асфальт тутулмагы-ны ва оызге кеп кыдарда кемчиликтер бары, оланы ер-ли ва республика гыакимлер билдиргени жамиятны вакилче-ри о гыакында айтагында-тынглап, чаралар гөрсөбиз деп гетип, сонг унутуп кыла-ганы, юртууны кыоюп-ландырмай боламы?

Юртуу аты кыоюлган хоз-зайство шо юртуу загматчы-ларына бир зат да этмейгени, эни шонда не радио, не те-лефон тюзөлү ишлемейге-ни, таза суу кыктугуу, орам-ларына асфальт тутулмагы-ны ва оызге кеп кыдарда кемчиликтер бары, оланы ер-ли ва республика гыакимлер билдиргени жамиятны вакилче-ри о гыакында айтагында-тынглап, чаралар гөрсөбиз деп гетип, сонг унутуп кыла-ганы, юртууны кыоюп-ландырмай боламы?

Юртуу аты кыоюлган хоз-зайство шо юртуу загматчы-ларына бир зат да этмейгени, эни шонда не радио, не те-лефон тюзөлү ишлемейге-ни, таза суу кыктугуу, орам-ларына асфальт тутулмагы-ны ва оызге кеп кыдарда кемчиликтер бары, оланы ер-ли ва республика гыакимлер билдиргени жамиятны вакилче-ри о гыакында айтагында-тынглап, чаралар гөрсөбиз деп гетип, сонг унутуп кыла-ганы, юртууны кыоюп-ландырмай боламы?

ГЫСИЛЛЕР КЪУВАНДЫРА

Пымыртка — гыар гюн йимик гыар агыюде кыолла-ган ашамлык продукталары бириси. «Ак келю» агыасын да ерлешген Вуйнакск кыуш фабрикини коллективни гетген йыл республикабызны загматчыларына 28 миллион 600 минг йымыртка сатып, оызге гөрсөтилген паны 106,4 процентте толтурган. Ондан кыайры да, пачалыкыга 200 тонна орнуна 275 тонна кыуш от тапшуруп, социалист борчларын кыйлы артык этип кююп кыуванганлар.

Мунда йымыртка болдуру-да 40 цех ишлей. Шоларда озылени ишине яхшы туюн-ген адамлар чалыша. Оланы арасында кеп де, учу да про-дукция гыазирлемек учун ярыш юреле. Йыллык гыасил-лени чыгарагында оызге Къазаханым Адулжалилова, За-рипат Гыажиева, Музынчу-лар оызге бегетилген 230 савулаган сыйырдан пандан асе 11 тонна сют кеп алмагы-хыял өте. Демек, олар йылны ахырына гыар сыйырдан 2000 килограмм сют савмагы сөз берген.

Буса да тугар ферманы арасында кеп сют боздурак-кы ун юрелеген гыаракты-оызге Садруттин Ахметов башчылык этеген ферманы коллективни алда баш. Мунда гыар савмада гетген йимик шу-вактыс булан тенгелешдирген де 250—260 килограмм сют кеп савула. Январ айда бу фермада болдурулган сютю кыдары гетген йылдан асе 4 тоннага артган. Ярышда савуначулардан Умуксюм Абду-лаева, Маржанат Абдулжады-рова алрада кыолай натижа-лагы етгенлер.

— Гыали кышлавну кыс-тавуллу вакытиси, — дей сов-хозну баш зоотехник Абдура-шит Ханимагамматов. — Буса да оызге йылларда йимик гыай-ванчылар емлеге кант өтмей. Сыйырагы рацион булан си-лос, тирилик емлер бермеге бо-лабыз. Тугарчылар да, оызге сютте гөре кыолай гыакь бо-лаганын билип, хошланып ишлей.

Ферманы коллективини бу йылгы алган борчларын да-ахтарып кыарадык. Савуначу-лар оызге бегетилген 230 савулаган сыйырдан пандан асе 11 тонна сют кеп алмагы-хыял өте. Демек, олар йылны ахырына гыар сыйырдан 2000 килограмм сют савмагы сөз берген.

РЕПОРТАЖ

ЭТНИ БАГЪАСЫ НЕЧАКЪЫДЫР?

Кек булутлу буса да, чакъ-ны гыалы онгайлы. Адамлар уйлеринден кыргыга талпы-на. Айрокыда ярмакыюу гыа-кында эшитгендер ожакъ-ларында турмагы рази туюлук. Гертиден де, гетген кыат-тыгюн Магъачкыаланы Горь-кий, Котров орамларына кый-лы шагъарлы жыйылды. Эки де якъ булан республиканы районларындан, шагъарларын-дан гелген автомашинлер, оланы араларына столлар, кыпасалар тизилген. Устьле-ри де татлиниклерден, кампет кыутуклардан, гыар тюрлю сувлардан, емилерден тол-гъан. Гыаваны чулу бишире-ген, чилик кыуурагъан йиислер кыуршагъан. Алы-чуланы бирлери ари, бирле-ри бери сюрлюгюп тербей. Эт сатылаган ерлерде жанланыв айрыча гючлю.

— Магы аки килаграм-ны тарт. — Магы уыч килограмм герек, — деген сөзлөр так-рарланып тербей. Биз де, етишип барып: — Гыайван өт кыайдан гелген? — деп сорайбыз. Сатывчу Назирбек Абдулгъа-жиев, ишин узатагъан гыалда: — Хасавюрт районну «Правда» колхозундан гелген, — дей. — Килограммы нечакъыдыр? — 4 манат. — Вагы туюлюк? — Шолай сат деп тап-шурган. — Ким? — Колхозну гыакимлери. — Этигиз кепию? — 250 килограммын алып гелген адик. Узакъ кыалмай битежек.

Ону хоншусундагы кыо-шулчан емлер юкленген ма-шинни де арты ачылган, тек сатагъанлар да, алагъан-лар да гөрюнмей. Адамлар тергевлю кыарап өте. Биз де ону ариги агына тартыл-ган автомашинге багыш юрюдук. Вир тиштайпа увул-

гъан гыабийай сата. — Кыайсы юртусуз? — Кыазмалыман. Ярмакы-ге ашыкъ алып гелгенмен. — Гыабийай озыюкыюки-ми? — Колхознуки. 800 ки-лограмм бар. 900 килограмм сулу да алып гелгенбиз. — Багысы? — Гыабийайны килограм-мы 30 кепек, сулуники 20 кепек. — Аз-кеп буса да шагъарлы-лар ала. Сол агындагы ав-томашиндегилер тугарыган гыайван өт нече де кызыл гөрюне. Балта булан долана-гъан Кыарабудагы Магъам-матовгы: — Кыайдан гелгенсиз? — деп сорайбыз. — Хунзах районну Хиз-роевни атындагы колхозун-дан, — деп солувун баса ол. — Гесегенигиз гамыш өтми? — Туюл, гыайван өт. — Килограммы? — 4 манат. — Неге? — Шолай сат деп бувар-гъан. Оызгелер де шо багы-дан сата чы. Сатма чы сата, тек сөй-лешген йимиксиз, — деп биз бираз ари абатланабыз. Акъ жижеклер юкленген челтир автомашин тергевлюкыюу тар-та. О Хасавюрт районну «Акъ-таш» деген кыуш фабрика-ден гелген. Устьюнде орта-гысапта 500 жижек бар. Бу-са да базары кык, алывчу-лар аз сората. Неге туюл, кыушланы гөрюнюшю гөнгюл тартардай даражагы етиш-меген.

Кыазбек районну «Устью-люк» деген совхозундан 200 килограмм гыайван өт алып гелген Гыажы Гыажимагъам-товну автомашинини артын-да да алывчулар эпсиз аз. Неге экенин сонг билдик. Ол этини килограммына 5 манат дей. Себебин билмеге суйгенде: — Магы шолай сатарсан деп билдирген, — деди. Ким

өкенин де ачыкъ этди: ба-гы хозайствону гыакимлери. Олар бары да республиканы Пачалык агропромундан та-ба тилбир болмаса кый кык. Шолай туюл буса мунда сатылаган гыайван өтлени авадан кеп яныны килограм-мы бир гесимде 4 манат бол-мажакъ эди. Эни сорамаса бажарыл-май: булайлыкыда сатагъан этини багысын оызлер суй-ген кюиде артдырып турса, алывчуланы гыалеклендирме-си? Пачалык токташдыр-гъан багылагы не болуп кыалды? Шоланы тийишли гесимлерин бузагъанланы жа-вапы кыулукучулар неге тергемей? Бираз ари баргында да-гы да бетерине раслашып, суалыбызны унутуп кыал-дык. Нечик десегиз, Магъач кыаланы ашамлык кыуруму сатагъан тувралгъан, сюе-кыиз гыайван өтти килограммы мунда 10 манат 43 кепекке етишген. Шо кыпасыны кыар-шысында алагъанлардан асе, аузулары ачылгъанлар кеп. Сатывчусу да, олардан уял-гъандай, «чубулдурукыну» артында тымыйып токтагъан. — Сизин этигиз мунча неге багы? Алтың өт сама да туюлюк? — дейбиз огъар. — Вилмеймен, волла. Ма-гы: «Элтип сат», — деди-лер. Мен де гелтирип сал-гъанман. Суйсегиз аларсыз дагы, — дей ол. — Алмасакъ? — Кыайтарып өлтип, ери-не тапшуурман. — Гюнюгюз гыавайын гет-се-де кыайырмайсыз дагы? — Кыайырма чы кыайы-ман, тек сатылмаса нетейим? Шолай суалны оызлер оыз-леге ону мунда йибергенлер де берип кыарай буса яхшы болажакъ эди. Бабаюрт районну «Тамаз-тебе» совхозундан гелип, дую сатагъан Арслан Сюю-дюковну иши яман туюл. Ол акъ ашыкыны килограм-

мын 50 кепекден бере. 1 тонна дую сатылып бите де тура. Шагъарлылар ушата-гъан багыны тийишли мюг-летинде билсе, шолай базары бола. Шо арада халкъ депутат-ланы Бабаюрт район Совети-ни исполкомуну председатели Салим Моллаев де етишип гелди. Ярышгъан сатывундан кыуванып, ол: — 4 тонна гыайван өт, 2 тонна дую, 5 тонна будай, 2 тонна арпа гелтирген адик. Бары да сатылып бите тура, — деп иржайды. — Дагы гележекмисиз? — Эни бишлакъ алып гелмеге хылыбыз бар. — Гыали гелтирген буса-гыз да сатылмай кыалма-жакъ эди. — Билебиз. Алдын 1 тон-наны гелтирген адик, ярым савгытны ичинде таланып кыалды. Сол якъгы тартылгъан кыапуста машинни артына хыйлы адамлар жыйылган. Тек сатагъан гиши де, ала-гъан гиши де гөрюнмей. — Вагымы? — дейбиз. — Килограммы 35 кепек, — дей олар. — Неге алмайсыз дагы? — Алажакъ адик, тартып береген адам буса. Сатывчусу кыайда? — Муна, алдыгызда, — деп олар бир жагыл тиш-тайпаны гөрсете. Ол шагъар-ны 4 номерли тюкенинден гелген. Тек, алывчулар да бола турмас деп, гийинип-ясанып чыкыгъан. Эни кыа-пустадан толган автомашин-ге миянип, устьюн-боюн бат-дырмагы суймей. «Атынг кимдир?» — дегенде ол, жа-вабын ютуп, гесме-гес гери уруп кыойду. Сонг биз: «Бу-лай гыайсыз сатывчулагы инанылган сурат маллар-за, алывчулар языкъ», — деп оыз-оызюбюзге ойлаша кыалдык.

Б. ГЫАЖИМУРАДОВ.

ПЛАН ТОЛГЪАН

«Промжилстрой» бирлешив-ню Хасавюртдагы 7 номер-ли ПМК-сыны коллективни бу йылны яхшы натижалар булан башлагъан. Толу хоз-расчётгы гөчюп, бир тюрлю четимликлер тувулунгъанына да кыарамайлы, загматны алдынлы кыайдаларын кыол-лаву. Бригададарда, участ-каларда низамны беклешди-рюню натижасында коллек-тив январь айны планын артыкылыгы булан толтур-магы болгъан. План булан белгиленген 260 минг манат ны орнуна 264,4 минг манат ны кыадарында кыурулуш-кыурашдырыв ишлер өтилген.

Шону булан янаша загмат-ны иш чыгъарывулугуун артдырыву планы да толту-рулгъан. Вугюнлерде коллектив озыюне белгиленген борчла-ны устыюлю кюиде яшавгы чыгъармагы кыаст этип ча-лыша. Ярышда экскаваторла ны Владимир Исаенко баш-чылык этеген экипажы, бульдозерде ишлейген Салав-дин Юсупов, кыурашдыры-чулар Эми Солтанмуратов, Вайпулла Юсупов ва Вя-кыай Мустапаев алдынлык ны алып юрюй.

В. ГОРЮНОВ.

Абидат Рабаданова Магъачкыала шагъарда III Интерна-ционалны атындагы фабрике ишлейгени 12 йыл бола. Кыумач согувчу болуп ишлейген вакытисини ичинде ол озыюне билимини намиллешдирген, сынавуун артдыргъан. Ол 36 станокну кыулулугуун юкте. Айлык планларын 110 — 115 процентге толтура. Социалист ярышда да ол ал сыд-ларда. Кыайратлы загматы учун фабрикин администрация-сыны янындан кеп көренлер савгыатлангъан. СУРАТДА: А. РАБАДАНОВА. А. МУСАЕВ чыгъаргъан сурат.

Яшавну ал сыдраларында

Асатаяккага таянып, бут
лары гыаран-гыаран суйреп
алагъан орта оьмурдеги,
арыксыз адам, алаша терек-
лени алдынагъы скамейкагъа
тукълашып, гюнге сыртын
бакъдырып олтурмагъа айлана.
Оа бурзлуп олтуруп биттинче,
скамейкагъа сюеген таакъла-
рыны бири бир якъгъа, бири-
си буса башгъа якъгъа багъып
аву гетди. Шоланы гетермек
учун ол бир нече керенлер өн-
кеймеге гытинди, тек аркъа
сюегин кыжытып болмай, өз-
өзюне сөгүшмеге башлады.
Октябрь барагъан ёлубузда, ав-
рувну инжинегенин «ыс этип,
оуу таяк зарын гет, ребиз.

— Багъышлап кююгуз.
Авруйгъан адам да, ирты оьзю-
ген адам да тенг, адам оьзюню
кыулуугъун оьзо кютмеген
сонг, башгаланы башын ин-
житсе туюл, пайдасы болмай,
— деп талчыгъа, сонг-сонг
ол бизни танып

— Вагъ, сизмисиз? Оьзюню
кыайгъыдан кыармай
кыайгъанман. Багъышлап кюю-
гуз — деп, бизни булан
ёлубуугъанына сюе.

Оа бизни юртлу Ю. Юсупов
ди. Биз оу ая аврувлары бар
ны теден биле эдик. Тек шу
даражада авру экени бизни де
таянагъа кыалдырды.

— Ел аврудан, гыали таяр,
загы таяр деп, кыойгъан эдик,
— дей ол, лакъырын узата ту-
руп. — Баргъан сайын гючле-
не туруп, муна шулай бузукъ
гыалгъа етишгенмен. Талги
сулар пайдалы деп, врачлар
такдиф этип, гетген йыл да
мунда гелген эдим. Тую, бир
аз кюмек болду. Муна гыали
бирдагы гелгенмен, сав болуп
чыкмагъа умут өтемен. Врач-
лар да шолай умут өте.

— Анадан тугъандай сап-
па-сав болуп чыкмагъа насип
болду!

— Сав болуугъа! — дей ол
мисалман. — Авру сынмасы-
гъа мен-сизден бир тилевим
бар. Ирай буса мен атымдан
адам ишлемек врач Маржа-
нат Гыажиевни кыоюмек.

Бул лакъыр гыалден бир не-
че йыл алдын болгъан эди. Шо
заман биз Маржанат Гыажие-
ва булан ёлубуугъа имкан-
лыкъ болмади. Муна бу гыали

нчу йылда уьстюнлю кюйде
ахшы кыйматлар булан бит-
дире.
Яш специалистни республи-
каны Центральный клиника
больницасына ишге йиберелер.
Оа охуйгъан вакътисинде де
аврувлар булан аз кыатнаша-
гъан. Буса да, сынавлу врач-
ланы, дарс беривчулени ёлбаш
чылыгъы булан аврулагъа
кыарамакъны да, оьзбашына
ишлемекни де уллу башгъалы-
гъы бар. Маржанат, биринчи
гюндеринден тутуп, оьзюню
ишине оьр жавапчылыкъны
агълап янаша. Аврувланы токъ
ташдырыгъа, сав өтвию онг-
айлы кыайдаларын кыолла-
гъа кеп тергев бере. Буса да
ол институтда алгъан билим-
лери азлыкъ өтегини агълап.
Оа кыангыгъылу кюйде касбу-
сун камилешдирмеге чалыша.
Бир йыл Дагъыстан педагогика
институтда медицина тема-
ларда дарс бергенлиги де оуу
теория билимлерин бирден-бир
теренешдирмеге чыканылыкъ
бере. Касбусун камилешдир-
мек муратда ол невропатолог-
ланы жамияты өьтерген курс-
ларда, невропатология кафе-
рада өьтерналген охувларда
ортакчылыкъ өте, сонг буса
Ростов ва Харьков шагъарлар-
да касбусун камилешдиреген
курсларда охуй.

Шолайлыкъда Маржанат Гыажиева бажарылуу врач болуп
арагъа чыгъа. Башлапгъы
вакътилерде ол терапевт болуп
ишлей, специализациялашды-
рылуу курсларындан өьтген
сонг, 1985-нчи йылдан берли
невропатолог болуп чалыша.
Биз М. Гыажиевадан:

— Санаторийге гелмеклиги-
ниге не себеп болду? — деп
сорайбыз.

— Билемисиз, — дей ол
сабур кюйде, — шагъар боль-
ницаларда врачлар учун кый-
лы четимликлер бар. Аврувну
сав өтмек учун оьзюню сюеген
бары да кыайдаланы кыолла-
магъа бажарылмай кыала. Не
туйишман дарманлар болмай, ре-
цепт ишлемек де, оьтмек де, са-
булмай, не де заманында ти-
йишли кабинетлерден пайда-
ланмагъа шартлар ёкъ. Мунда,
санаторийде оьзюню юрегинг
тынагъан кюйде бары да кыай-
даланы кыолламагъа имкан-
лыкълар бар. Кыайсы кыайда
аврувну сав өтмек учун ахшы
пайда бергенни билмеге, оуу
генг кюйде кыолламагъа бола-
сан. Врач учун буса шо уллу
насип.

наланы ёлбююнде ишлей. Жа-
вапчы дейгенибизни себеби де
бар. Биринчилей, кююрт-
водород кыатыш сулар аврув-
лар учун лап да аслу дарман
гынасплана. Экинчилей де,
ванналары кыоллау врачланы
кыатты кюйдеги тергевюню тую
бюнде болмагъа герек. Текаран
гъа хантав болсанг, адамланы
яшавуна кыоркунчулукъ бар.

— Бек жавапчы, кыйын
иш, — дей Маржанат бизни
ойларыбызны агълагъанда йи-
мик. — Тек, аврувланы сав
болуп гёргенде, бары да кы-
йынлыкъ унутулуп кыала.
Адамгъа савлукъ, насип гел-
тирме болгъанынга кыарап,
гъакъ юрекден кыуванасан.

— Шолай гезиклер кеп бо-
ламы?

— Аслу гыалда аврувлар сав
болуп чыгъа. Мен ишлейген
вакътин ичинде кеп кыйын-
лы, авру, умутсуз аврувлар бу-
лан кыарылашамагъа туюшген.

— Бир-эки мисал гелтирме-
ге бажарыламы?

— Бек бажарыла. Тек бир
аврувну — В. Афанасьевни
гыалы бир де өсимден таймай.
Аркъа сюегини майы заралла-
нып, ол аякълары, кыоллары
ишлемейген даражагъа чыгъа.
Оуу машин булан гыаран-гы-
ран гелтирип гетген эдилер.
Оуу сав болажагына умут өт-
ме де кыйын эди. Тек врач-
ны борчу — ахыр тынымына
ерли аврувну савлуугъуна гы-
айын өтмек. Биз де, умут уь-
мей, аврувну сав өтмек учун
бары да чараланы гёрдюк. Арт-
артындан уьч керен гелген
сонг Афанасьев саппа-сав бо-
луп гетди.

Маржанат Гыажиеваны кыас-
ты булан шолай кеп авру ав-
рувлар сав болуп гетген. Бело-
руссиядан гелген Литвинова
деген кыатын да шолай бузукъ
гыалда болгъан. Хата балагъ-
дан баш майы бузулгъан сонг
нервалары ишлемей, оуу бетни
бузулуп, кыынтыр болуп кы-
ала. Мунда ол толу кюйде сав
болуп, бет гёрюнюшю алда-
гы кыоюне туюш

Ида булай бир мисалны алып
кыарайыкъ. Магъачкъаладан
гелген Умайгъанат Мураева,
янабаш сюегин авруп, бек инжи
не, ахырына сюегинден-ирин
гелеген даражагъа чыгъа. Са-
наторийде өтилген дарманлар-
дан сонг ол да сав болуп кыай-
та, оьзю сав өтген врачгъа
гъакъ юрекден бажарыла бил-
дире.

«АСРУЛАР СЕЗЕ ГЕЛГЕН АСЫЛ СЁЗ»

Гетген йыл Дагъыстан кы-
тап издательствосунда ДГУ-
ну дарс беривчусю, фило-
логия илмуланы кандидаты
Салав Алиевни «Асрулар
сезе гелген асыл сёз» деген
янгы китабы печатдан чыкъ-
ды.

Китапны авторуну мур-
рады — минглер булангъы
охувчулагъа кыумукъланы
тарихини гелишин, азыа ада-
биятыны тувулунувун гёр-
сетмек. Жамиятны гыар-бир
члени оьзюню халкъыны тарихин
билмесе, миллет азма
башлай, ол кеп уллу тас-
өтмелеге тарый. Бизин
халкъгъа бакъгъан якъда-
гъы кыйыкысытылар, биз
зин кыумукъ наслугъа оьзо-
ню халкъыны тарихин уьй-
ренивде кеп уллу четимлик-
лер тувдургъан. Шону нати-
жасында яш охувчуланы кеп
яны оьзлени тарихин бил-
мекке мен шагъатлыкъ
өтемен. Тил ва тарихи та-
мурларын билмейген мил-
летни гелмеге ёкъ деп өси-
ме геле. Шону теренден агъ-
лайгъан С. Алиев булай яза
«Охувчуланы» бирлери: шу
китапны язмагъа сени гы-
акитген не болду деп сорама
ярай. Айтайым — бизни
халкъны буюнюгу яшаа гы-
алын, дюнья агълавларын,
адабиятыбызны гыалиги
оьсюв барышын, туюню айт-
гъанда, неге оьсюп-оьрле-
нип, айнып гетмейбиз деген,
— гечегюню юрегимни тын-
чайма кыоймайгъан ой-пик-
ру». Авторну оьзюню милле-
тине бакъгъан якъдагы та-
за патриот ойланы минглер
булангъы охувчуланы юрек-
леринде де авторну пику-
ларына ошайгъан гыслени
тувдура, чачылгъан урлукъ-
лар эрге-геч чыгъажагъа
охувчуу инандыра.

Китапны бир нече гюнде-
ни ичинде сатылып битген.

лиги де, оуу кыолдан кыол-
гъа юрюлюп, охулагъанлы-
гъы С. Алиев оьзюню алды-
на салгъан борчу таза на-
муслу кюйде кютгенине ша-
гъатлыкъ өте.
Автор халкъны алдында
токътагъан кыйын, авру
мастьаланы чечивде гыар-бир
кыумукъдан сыкълашыну,
арымай-талмай чалышыну
талап өте. Халкъны адилли-
гин, оьзденлигин оьр дара-
жада сакълама чакъыра ту-
руп, ол биз кыайдан тамур
алгъанын унутма ярамай
деген ойланы айта, Вуюню-
гу насрулар оьзлер терен-
ден тамурлашып гелгенин
билмейгёге талчыгып, Салав
булай яза: «Оьзюню де
ойлашып кыарагъыз —
юреклер йнамай нечик чыдар
дагы, гёре багъа биз чи
бусагъатда да лап бырын-
гъы заманлардан гелеген ва
кюрчю варислигибизни юрек
тынарадай, тийишли сынаа
гыасапда алмай барабыз...»

Бизин халкъны алдында
токътагъан кыйынлы борч-
ланы кютювде кеплер кыо-
шулма герегин гёз алгъа
тутуп, оланы ругъун гёте-
ривню гыакъында ойлашып,
кеп-кеп миллетлер сукъла-
нагъан, биз буюню аркъа
таяма болагъан гёрмекли та-
рихибизни бир янларын са-
ма да гёрсетейин деген му-
ратда, автор оьзюню кёлден
берли таныгъан ёлдашла-
ры йимик, кыумукъ халкъ-
ны тарихини кыатлавларына
сапаргъа чакъыра. Ол
дагъыстан халкъланы ругъ
ва чебер сёз яра-
тыа культурасыны тарихин
уьйренмек учун, уьч уллу
девиюрюню гёз алгъа тутуп
кыарамакъны таклиф өте.
Шоланы бириси — эжелги
эзман, экинчиси — орта ас-
рулар, уьчюнчюсю — янгы
заман. Автор бизин шо де-

виюрлерде гыалиги кыумукъ
топуракъларда болгъан та-
рихи агъвалатлар булан та-
ныш өте. Оьзюню далилери
охувчуу юрегинде шеклик
тувдурмасын учун ол, кеп,
кеп агъвалатланы гыакъын,
да айта туруп, кёмекге оуу
гертилемге болагъан дюнья-
гъа аты айтылгъан алимле-
ни чакъыра. Бизин алды-
быздан онлар булангъы бы-
рынгъы, орта асрулардагы
ва янгы девиюрю алимлери
өте. Ахтарыну бу ёл бу-
лан юрютюв китапны уллу
тарихи документине ювукъ
өте. Ол шо девиюрлерде бол-
гъан агъвалатлагъа оьз ба-
гъасын бере, охувчу булан
ойлашып бир ликругъа геле.

Китапда хаазар йырланы
кыазакъ йырлар булангъы
аралыкъларын биринчисин-
ден экинчиси тамурлангъы
гелгенин гертилейген далил-
лер С. Алиевни ахтарыла-
рында гёрмекли ерни туту.

Арап алфавитден латин
алфавитге, узакъ да гетмей
рус алфавитге чыгъыв биз-
зин революциядан алда, не-
чесе юз йылланы боюнда
язылгъан тизив-тизив асар-
лардан магърюм этди. Да-
гъы затны айтмагъанда, бу-
гюню бизин кыумукъ ин-
телигенцияны юзден онаву
да ажам азыада язылгъан
асарланы охумагъа болмай.
Туюню айтгъанда, тилин,
адабиятны ва тарихин гэр-
магъында ишлейген алим-
лерден кыайры, бизин ин-
телигенция XIX асрудан ал-
да лэзилгъан асарланы, ола-
ны авторларын билмейлер,
гыалиги насру буса револю-
циядан алда лэзилгъан асар-
ланы да билмей. Булай
кыйыкысытылагъа тарыа
бизин халкъны билим якъ-
дан оьсююне кеп уллу аз-
рал этди. Шону гёз алгъа
алып, болма ярай, Салав

оьзюню нитабында кыумукъ
халкъны улавларыны ва
кыызларыны кыочанлы-
гъын суратлайгъан «Макъ-
суман», «Минкюлю»,
«Айгъыз» деген асарлар бу-
лан охувчуланы таныш өте.
Китапны охуйгъанда бизин
алимлеге бакъгъан якъда
бир аз хатиринг де кыал.
Гыали болгъунча бу фольк-
лор ва адабият варислигини
уьстюнде ишлемей, оуу
оьзюню халкъына етишдир-
мей, бизин алимлер неге пы-
сып тургъан деген ойлар
юрекин талчыкыдыра. Сонг
да гыали-гыалилерде кыу-
мукъ китапларда, журнал-
ларда кыумукъ туюлер деп
язма да кыаймайгъанлыкъ-
ны гёз алгъа тутуп, оьз-
оьзюнге сабурлукъ этип де
кыаласан.

Китапны охутгъан юзлер
булангъы яш насруну юре-
гиде биринчилей ол бир де,
эшитмеген асарлар («Таш
улан», «Кыарткъомакъ»,
«Анжили кыыз») булан та-
ныш болув уллу патриот
ругъланы тувдурамакъгъа
шеклик өтме туюшмей.

Китапда XIX юз йылны
биринчи яртысында яшагъан
Абдул Гыосейин Ибрагъи-
мовну яратычулугъу гыакъ-
да да автор кеп-кеп неси
сёздени айта. Охувчугъа,
XVI юз йылда туюсюзлюк-
леге кыочанк кюйде кыар-
шы ябушуп, арлы халкъны
янын тутуп ятмагъан, на-
мусун кыйынылы гюн сатма-
гъан Аманхорну келлети ян-
гыртып кыурувну девиюрюн-
де халкъны кыыматыны
гыакъында ойлашып иш гё-
реген минглер булангъы
уланлагъа аз кыылагъа те-
рен тасир өтемеке ше-
лик өтмеге туюшмей.

Китапны ахырында ин-
кылапны шаири ва азыа-
чу торкъалли Дадав Ма-

гъаматовну гыакъындагы
ахтарыш ишлер азылгъан.
Бизин охувчуланы кеплери
оуу яратычулугъу булан
таныш туюлюк агълашыла.
Инкылап учун кыанын-жа-
нын аймай, огъар юреги бу-
лан берилген уллу шанрге
бакъгъан якъдагы кыйыкы-
сытылагъа тамаша боласон.
Салав оьзюню нитабында
Дадавну гыакъында 1926-
нчы йыл 14-нчы февральда
«Кыызыл Дагъыстан» деген
газетде чыкъгъан макъала-
ны бир гесегин гелтире. «Да-
дав, социал-демократ партия-
ны романтики кыайдада
язылгъан балладалар ва
гыашыкъ йырлар булан яна-
ша революцияны идеяларын
яшаагъа чыгъармакъ мурат-
да терен социальны маъна-
лы штырулар ярата туруп,
революцияны уьстюнлюгю
учун бир де кыайланмай
ябушгъан шаир». Тен неге-
сен, бу адамны кыыматына
ким чатакъ салгъан, оуу
атын халкъны арасында
унутдурама кыастылагъан
ким болгъан, неге Юсуп
Гереевни Дадавну китабын
чыгъарма герек деген так-
лифи яшаагъа чыгъарылма-
гъан?

Янгыртып, кыурувну девию-
рюнде, аяныкыгъа зобат
алагъан язычулар оьзлени
пагъмулу кыочанк ёлдашын
унутма кыоймай, оуу эсде-
лигин сакъламакъ учун
минглер булангъы кыумукъ
охувчулагъа савгъат этип,
оьр даражада онгарылгъан
китабын гыазир өтер деген
ойлар юрегинизге сабурлукъ-
ну салып да кыоя: Тен гы-
ли де чи, янгыртып кыурув-
ну девиюрюнде, кыарангы-
лыкъны сакъламагъа сюе-
генлер аз туюл. Огъар ки-
тапны тиражи да шагъат-
лыкъ өте. Уьч юз мингте
ювукъ кыумукъ халкъгъа
650 китап чыгъарыа о бир
затгъа да кыйышагъан зат
туюл.

И. ИСМАНЫЛОВ,
Хасавюрт шагъар.

О1 БИПДИРЕ Ялыны балагъы-гъайсызлыкъдан

Бу йыл январь айны 19-
нда Магъачкъалада, Салаватов
ну атындагы орамда, Х. Гы-
саповну уьюне от туюе. Оуу
себеби де уьйде кыаравсуз
кыалгъан гиччи чагындагы
эки яшны спичкалар булан
ойнаву. Шонда яшланы йыла-
вуу ва терезелерден чыгъа-
гъан туюнюню өс өтген М. Му-
саев эшикте чапгъанда, кы-
ритге уруна. Эс табып йиб-
ерип, ол терезени ишшаларын
увата ва ондан таба ялын ал-
гъан уьйню ичине гире. Стол-
ну туюне ашынгъан гыалсыз
яшланы кыыргъа чыгъара.
М. Мусаевни кыочакълыкъы
булад оьлюмден куттгарыл-
гъан яшлар больницагъа йи-
бериле ва насипге сав кыала.

Январны 24-нде йыманлюрт
районлагъы «Волгоградст-

бек авруй.
Булай авру ишлеге тергев-
сюз болмагъа туюшмекенин
уьлулар эсде сакълай буса,
шолай балагъаланы бир кыадар
алдын алмагъа болур эди.

Гыар жума дегенлей телеви-
зорланы экранларындан, радио-
лардан, газетлени бетлеринден
отдан кыоруп сакълаагъа кы-
райгъан кыуруларны кут-
лукъчуларыны, оланы гыюкю-
лю кёмекчилерини лакъырла-
шыаарында кыатты буварыа-
лар этиле: пайдалы насипат-
лар бериле. Тек не хайыр, шо-
ланы асинде сакълайгъанлар
аз бола. От туюшген сонг буса
гыёкюмге башлай.

Мунда мен статистика маъ-
луматлардан бир нечелерини
охувчуланы тергевюне бер-
мекни тую гёрмен. 1989-нчу
йылы оьсешликте 1950-нчи

кыайгъылы ишлер йылдан
йылгъа кемимей бара. Уьлу-
лар низамны башлап оьзлер
була, от туюшверлерден сакъла-
ныну кыайдаларын яшаагъа
чыгъарыагъа тергевлю янаш-
май, аьлетлерине тарбия берин
бажармай. Яшлар уьлулардан
уьлго алма эмракъ болагъа-
нын унутма ярамай.

Оьзбашына кыалгъан яшла-
ны кыайсы да от булан ойна-
магъа муштарын. Тергев ёкъ-
лукъдан пайдаланып, олар
спичкагъа узатыла, телевизор-
ну, не де ток булан ишлейген
өзге кыуруларны ишлетмеге
уруна. Натыхаза, от туюш
гетсе, яшланы оьзбашына
ялыннан кутулмагъа гыюю
чатмай.

Ялыннан сезеген балагъы
балы — гыайсызлыкъ, аьенин
ишан оьсимни туюа. Шагъа

...Сав болугузу! ... дей ол хопланып. — Авур сынмасагъыз мени-сизден бир тилевом бар. Ярай буса мени атымдан мунда ишлейген врач Маржанат Гьажиевага газетден таба баракала билдирингиз хари. Инан сен, шонча да илмиз-а, шонча да аврувланы гъайын этеген адам, яхшы специалист. Санаторийни къуудукчулары да, аврувлар да ону ишлейген кююден бек рази. Бу лакъыр гъалден бир нече йыл алдын болгъан эди. Шо заман бизге Маржанат Гьажиева булан ёлукмагъа имканлык болмады. Муна бу гезик санаторийге баргъанда ону булан ёлукмагъа токъташдыкъ. — Гъали ону ишини лап да кызыгъын вакътиси, — деди бизин мурдабызны англагъан сонг санаторийни баш врачны заместители М. Хирамагъаматов. — Ол тюшге таба мунда гележек. Алгъасамай бу сагъыз, лакъыр этмеге шо вакъти онгайлы. ...Маржанат Гьажиева бизин сорауларыбызга алгъасамай, сабур кюйде, идмалы жаваплар къайтара. Ону сёйлевюнде макътанывну белгиси гъис этилмей. Бары да мурда, ою, пикрулары ишини гъакъында. Сююп танлагъан касбу шолай бола буса ярай. Маржанат иш чагъындан тутуп врачны касбусун танглай. Яш буса да, ол оёзю тутгъан муратгъа биринчи канзилеринден башлап орленмеге токъташа. Шо саялы да ол башлап Магъачкъаладагы медицина училищеге охумагъа тюше. Училищени ол лап яхшы кыйматлар булан тамаглай. Шо огъар экзаменлерсиз Дагъыстан медицина институтгъа тюшмеге имканлык бере. Институтну да ол 1979-

гизге не себеп болгъу? — деген булан шолай кеп авур аврувлар сав болуп гетген. Бело руссиядан гелген Литвинова деген къатын да шолай бузукъгъалда болгъан. Хата балагъдан баш майы бузулгъан сонг нервалары ишлемей, ону бети бузулуп, къынгыр болуп къала. Мунда ол толу кюйде сав болуп, бет гёрююшню алдагъы кююне тюшюп къайта. Яда булай бир мисалны алып къарайыкъ. Магъачкъаладан гелген Умайгъанат Мурзаева, янбаш сюеги авруп, бек инжи не, ахырына сюегинден ирин гелеген даражагъа чыгъа. Санаторийде этилген дарманлардан сонг ол да сав болуп къайта, оёзюн сав этген врачгъа гъакъ юрекенд баракала билдире. — Сав болуп гетеген аврувланы врачлагъа этеген баракаласы бизин учун уллу савгъат, — дей Маржанат Гьажиева. — Шону йимик, аврувлар да бизден исси, идмалы сезю къаравуллай. Биз, врачлар да, адамны англамагъа, йылы сёз булан, оёзюбюзню янашывубуз булан аврувну сав болажагъына инандырып бажармагъа тарыкъбыз. Шолай инамлык аврувну сав болууна уллу кёшюм. Маржанат Гьажиева аврувларга тап шолай янаша. Саламатлыгъы, исси сёзю, уёлгюлю иши булан ол коллективни арасында да, аврувланы янындан да уллу абур къазангъан. Врагъы бош заманы аз бола. Буса да Маржанат жамият ишлерде де актив кюйде ортакъчылык эте. Ол санаторийдеги ишчи контролну председатели, партия кёрумуни секретарыны заместители, медицина сестраланы насигъатчысы гъисаплана. Маржанат Гьажиеваны гъаргюню муна шолай жанлы кюйде оёте, ол ишавну ал сыдрасында юрюй. А. МЕЖИТОВ.

...Сав болуп гетеген аврувланы врачлагъа этеген баракаласы бизин учун уллу савгъат, — дей Маржанат Гьажиева. — Шону йимик, аврувлар да бизден исси, идмалы сезю къаравуллай. Биз, врачлар да, адамны англамагъа, йылы сёз булан, оёзюбюзню янашывубуз булан аврувну сав болажагъына инандырып бажармагъа тарыкъбыз. Шолай инамлык аврувну сав болууна уллу кёшюм. Маржанат Гьажиева аврувларга тап шолай янаша. Саламатлыгъы, исси сёзю, уёлгюлю иши булан ол коллективни арасында да, аврувланы янындан да уллу абур къазангъан. Врагъы бош заманы аз бола. Буса да Маржанат жамият ишлерде де актив кюйде ортакъчылык эте. Ол санаторийдеги ишчи контролну председатели, партия кёрумуни секретарыны заместители, медицина сестраланы насигъатчысы гъисаплана. Маржанат Гьажиеваны гъаргюню муна шолай жанлы кюйде оёте, ол ишавну ал сыдрасында юрюй. А. МЕЖИТОВ.

ЯРОСЛАВЛЬ ОБЛАСТЬ. Спас-на-водоге деген бырынгъы юрта 30-дан артыкъ хозяйство ёкъ. Къалым агъачлыкъланы ва уллу батманлыкъланы арасында, йыранда орлешген шо юртгъа пассажир самолёт нёонгъан. Шо самолёт булан юртгъа ерли преображенски илисаны къуллунъчусу отуз йыллыкъ Анатолий гелген. Юрт Советни депутаты гъисапда ол-юртлуланы тапшурувун кютюп къайтгъан, демен Ярославль шагъардан бу юртгъа самолёт учагъан кюйню этген. Гъали ол депутатлыкъгъа кандидат этилип янгыдан гёрсөтилген. Юртгъа гъали самолёт булан райцентрдан продукталар ва оёзге тюрюю маллар гелтири. СУРАТДА: Анатолий ДЕНИСОВ юртлу яшлар булан. С. МЕТЕЛИЦА чыгъаргъан сурат. (ТАСС).

Бу йыл январь айны 19-нда Магъачкъалада, Салаватонну атындагы орамда, Х. Гьасановну уёюне от тюше. Ону себеби де уйде къаравсуз къалгъан гиччи чагъындагы аки яшны спичкалар булан ойнаву. Шонда яшланы йылуун ва терезелерден чыгъагъан тютюнню ос этген М. Музаев эшикке чапгъанда, кичиктерини ишчаларын уюта ва ондан таба ялын алгъан уйбю ичине гире. Столу тибюне ашынгъан гъалсыз яшланы кыргъа чыгъара. М. Музаевни кёччакълыгъы булан оёлюмден кьутгъарылгъан яшлар болынцагъа йиберила ва насипге сав къана. Январны 24-нде Къызылюрт райондагы «Волгоградводстройну» 59 номерли ПМК-сыны къаравул будкасына от тюшген ва ону тютюннюе бувлуп къаравулчу Ч. Гъамитов гечинген. Буйнакск районда кьурулуп турагъан клубну къаравулчусу да шолай оёле. Гъайдакъ районну Шилеги юртунда, къаравсуз къалгъан гиччи чагъындагы аки иш спичка булан ойнай туруп, от тьшюрген ва ялында оёлген. Ай тагъаным, от тьшювлерден уллулар да, яшлар да гечине. Айрокъда яшлагъа юрегинг

Буллай авур ишлетге тергевсюз болмагъа тюшмейгенин уллулар эде сакълай буса, шолай балагъланы бир къадар алдын алмагъа болур эди. Гъар жума дегенлей телевиэорланы экранларындан, радиолардан, газетлени бетлеринден отдан кьоруп сакълагъа къарайгъан кьурумларыны къуудукчуларыны ишчаларын уюта ва ондан таба ялын алгъан уйбю ичине гире. Столу тибюне ашынгъан гъалсыз яшланы кыргъа чыгъара. М. Музаевни кёччакълыгъы булан оёлюмден кьутгъарылгъан яшлар болынцагъа йиберила ва насипге сав къана. Январны 24-нде Къызылюрт райондагы «Волгоградводстройну» 59 номерли ПМК-сыны къаравул будкасына от тюшген ва ону тютюннюе бувлуп къаравулчу Ч. Гъамитов гечинген. Буйнакск районда кьурулуп турагъан клубну къаравулчусу да шолай оёле. Гъайдакъ районну Шилеги юртунда, къаравсуз къалгъан гиччи чагъындагы аки иш спичка булан ойнай туруп, от тьшюрген ва ялында оёлген. Ай тагъаным, от тьшювлерден уллулар да, яшлар да гечине. Айрокъда яшлагъа юрегинг

Буллай авур ишлетге тергевсюз болмагъа тюшмейгенин уллулар эде сакълай буса, шолай балагъланы бир къадар алдын алмагъа болур эди. Гъар жума дегенлей телевиэорланы экранларындан, радиолардан, газетлени бетлеринден отдан кьоруп сакълагъа къарайгъан кьурумларыны къуудукчуларыны ишчаларын уюта ва ондан таба ялын алгъан уйбю ичине гире. Столу тибюне ашынгъан гъалсыз яшланы кыргъа чыгъара. М. Музаевни кёччакълыгъы булан оёлюмден кьутгъарылгъан яшлар болынцагъа йиберила ва насипге сав къана. Январны 24-нде Къызылюрт райондагы «Волгоградводстройну» 59 номерли ПМК-сыны къаравул будкасына от тюшген ва ону тютюннюе бувлуп къаравулчу Ч. Гъамитов гечинген. Буйнакск районда кьурулуп турагъан клубну къаравулчусу да шолай оёле. Гъайдакъ районну Шилеги юртунда, къаравсуз къалгъан гиччи чагъындагы аки иш спичка булан ойнай туруп, от тьшюрген ва ялында оёлген. Ай тагъаным, от тьшювлерден уллулар да, яшлар да гечине. Айрокъда яшлагъа юрегинг

ЯШЛАНЫ ГЪАЙЫ ЭТИЛМЕЙ

Гъюрметли редакция, мен Къаагент районну Оётемиш юртуну школанын столовойны гъакъында печат этилген макъаланы охутгъанда, бизин Эндирей юртну школанын гъакъында язма сюйдюм. Аз да сувукълар болса, школаны классларында яшлар пальтолар булан олтура. 10 градус сувукълукъ болса чы, охувчулар дарслагъа да юрюмей. Школаны буфети ерлешген айрыча уй бар. Тек не этерсен, ол ишлемей. Оётемишли охувчулар тюз айта. Сагъат экилер болгъунча ашамай турма яшлагъа бек кыйын. Адамны савлугъу бизин гъукъматыбызны байлыгъы экени белгиле. Тек шо савлукъну гичиден, школа чагъындан башлап кьорума герекли бола. Эгерилген

буфетни ишлетмен, уллу харжлар талап этеген иш тюгюл. Шо колхозну правление-сини ёлбашчыларындан гъаенил болагъан иш. Яшланы гъайын этмеге теден заман болгъан. Б. ЗРКЕЧЕВ.

буфетни ишлетмен, уллу харжлар талап этеген иш тюгюл. Шо колхозну правление-сини ёлбашчыларындан гъаенил болагъан иш. Яшланы гъайын этмеге теден заман болгъан. Б. ЗРКЕЧЕВ. Редактор С. Н. ВАЛИЮЛЛАЕВ.

ТВ
ХАМИСГЮН, 1 МАРТ
I ПРОГРАММА
6.30 120 минут. 8.30 «Шат стартлар». 9.15 «Гюнешли ел». Алты сериялы чебер фильм. 8-чы баш. — «Якълэ». 10.25 Сапарчыдан клубу. 16.25 «Сени уююгъ, сени авлагъын». Къызлар районну «Мелноратор» союзуну гъакъында гёрсетив фильм. 17.00 «Россия сайлавланы алдында». Телемост Москва — Хабаровск — Красноярск — Пермь — Грозный — Архангельск. 18.30 Заман.

Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 «Сайлавлар — 90». 19.35 «Дагъыстан» деген программа. 19.50 «Канзилени тюбюнде». Телевизионный чебер фильм. «Беларусьфильм». (Биринчилей). 21.00 Заман. Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. 21.40 Сизин булагъ ДАССР-ни сатымалы министры Б. У. Гьажиев ёлугъа. 22.20 «Музыкалы майдан». Финал. Биринчи ёлгюю. 23.40 Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. II ПРОГРАММА 8.00 Эртеги гимнастика. 8.15 «Объективде — жан-жанывар» деген илму-англа.

тыв фильм. 8.35, 9.35 Биология. 11-чи класс. 9.05 Испан тил. Охутуну биринчи йылы. 10.05 Испан тил. Охутуну экинчи йылы. 10.35, 11.35 Биология. 8-чи класс. 11.05 Рус тил. 12.05 Танрарлав телефильм. «Намус-ягъ». Беш сериялы телевизионный чебер фильм. 4-нчю сериясы. 13.20 Ритмикалы гимнастика. 16.30 Мароккону макъамлары. 18.50 Мультфильм. 17.00 «Юлдуз». Киноальманах. 17.40 «Ишчи симфония». «Каспий» деген иебель бирлешмю коллектив гъакъында гёрсетив фильм. 18.30 Заман. Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 «...Он алты йыл болгъунча ва оёрде». 19.45 Мультфильм. 20.15 СССР-ни Оьр Советини сессиясында. Информация берилиш. 21.00 Сувда юзюв. СССР-ни чемпионаты. «Олимпийский» спорт комплексден берилиш. 21.30 Союз республикалары студияларыны фильмлери. Гёргендокъ сююп къалгъан. «Грузия-фильм». «Ленфильм». (Биринчилей). 23.00 Телевизионный документли фильм. ЖУМАГЮН, 2 МАРТ I ПРОГРАММА 6.30 120 минут. 8.35 «Канзилени тюбюнде». Телевизионный чебер фильм. 9.45 «...Он алты йыл болгъунча ва оёрде». 16.30 Халкъ депутатлыкъгъа кандидатлар булан ёлугъу. 19.55 «Тавлар йырлайгъанда». Концерт. 17.15 «Сайлавлар — 90». 17.55 Гъакълык Советлеге берилиш. 18.30 Заман. Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 «Сайлачу не затны билмеге тарыкъ?». 19.20 «Дагъыстан» деген программа. 19.35 Леонид Виконну фильмлери, роллары. Чебер фильм. А. Довженкону атындагы киностудия. 21.00 Заман. Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. 21.30 «Адамлагъа сююм учун яратмакъ». Памидор оьсдюрювню къай-

далары гъакъында телевизионный очерк. 21.40 «Шулай болгъан... болгъан...». 21.55 Къарав. 23.40 Гюнню сеси. II ПРОГРАММА 8.00 Эртеги гимнастика. 8.15 Илму-англагъа фильм. «Объективде — жан-жанывар. Акъ ябалакъ». 8.35, 9.35 Музыка. 4-нчю класс. 9.05 Ингиллис тил. Охутуну биринчи йылы. 10.05 Ингиллис тил. Охутуну экинчи йылы. 10.35, 11.35 Бизин айланабыздагы джыл. 1-нчи класс. «Бизин аналар». 10.55 Илму-англагъа фильм. 11.05 «Пача-бакъа». Емакъны Мишель Габриэль ингиллис тилде айта. 11.55 Илму.

англагъа фильм. 12.05 Танрарлав телефильм. «Намус-ягъ». Беш сериялы телевизионный чебер фильм. 5-нчи сериясы. 17.25 Мультфильм. 18.30 Заман. Янгылкъланы телевизионный къуллугъу. 19.00 Спорт программа. 20.00 «Гечегиз ахшы болсун, гичиналар!» 20.15 СССР-ни Оьр Советини сессиясында. Информация берилиш. 21.00 «Ишчи тувудуну». Минскиден берилиш. 21.30 Бары да халкъ учунгъу спорт. 21.45 Тарих фильм. «Сюж ва пача къалтын». В. Гьогону «Мария Тюдор» деген пьесасына гере. ГДР. 23.25 Юзюв. СССР-ни чемпионаты. «Олим-

пийский» спорткомплексден берилиш. РАДЮ
ХАМИСГЮН, 1 МАРТ
7.15 «Тангчоллан». 17.00 Янгы хабарлар. 17.20 — 18.00 «Янгыртывну ёлу булан». Яшбюрюмлер учунгъу программа. ЖУМАГЮН, 2 МАРТ
7.15 «Тангчоллан». 17.00 Янгы хабарлар. 17.20 «Яз баш онча йыракъ тюгюл». Къаагент райондан берилиш. 17.35 — 18.00 Къаагент районну оьзбашчы чебер иш гёретген коллективленин концерти.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
367007, Магъачкъала, Комсомол проспекти, 61.

ТЕЛЕФОН НОМЕРЛЕРИ: редакторну заместители — 7-24-96, жаваплы секретаргъа ва партия ёлгююне — 7-24-76, юрт хозяйство ёлгююне — 7-23-72, кыгъызлар ва информация ёлгююне — 7-28-83, культура ва промышленность ёлгююне — 7-22-81, издательствогъа — 7-31-82, бухгалтериягъа — 7-30-94.

Газета отпечатана офсетным сюзом в типографии издательства Дагъыстанского обкома КПСС. (К. Комсомольский проспект, 61).